

Zimní semestr školního roku 1993/94 v ústřední knihovně

Ústřední knihovna působí od školního roku 1991/92 odděleně od ostatních pracovišť fakulty, která se tehdy přestěhovala do budovy na Veveří 70. Od února 1992 došlo pak i k rozdělení samotné knihovny, kdy v původní budově na Zelném trhu 2 zůstala pouze ta část, která zajišťuje výpůjční služby v návaznosti na knihovní fondy, pro jejichž umístění v nové budově nejsou zatím vytvořeny odpovídající podmínky. V současné době je dokončován projekt na vybudování třípodlažních skladů v 1. a 2. suterénu budovy, který je součástí architektonické studie na umístění a prostorové řešení knihovny jako celku. O tomto záměru, který ještě musí projít příslušným schvalovacím řízením budeme informovat v některém z dalších čísel časopisu. V tomto svém příspěvku bych spíše chtěla zhodnotit činnost knihovny v nových podmínkách

a dotknout se některých problémů, které bude třeba do budoucna řešit, abychom se my i naši uživatelé vyhnuli zbytečným konfliktům a stresům.

S rozdělením knihovny bylo třeba zorganizovat práci na úseku zpracování literatury i služeb tak, aby se pokud možno minimalizovaly nepříznivé dopady pro knihovníky i uživatele. To se nám, domnívám se, podařilo úspěšně zvládnout a dá se říci, že jsme si my a doufám, že i naši čtenáři celkem zvykli a nový systém práce se postupně zaběhl. Přesto přinesl rok 1993, především pak jeho druhá polovina, konkrétně výukové období zimního semestru školního roku 1993/94 problémy, které bude třeba řešit úpravou příslušných interních předpisů, zejména knihovního řádu, provozního řádu studovny a bude třeba zvážít rozsah a organizaci placebných kopírovacích služeb.

Zvyšující se disproporce mezi počtem studentů

a množstvím studijní literatury, které jim může knihovna poskytnout, dále pak stav na úseku práva po roce 1989 a tím daný charakter práce s informačními prameny, byly a jsou určitými faktory pro práci knihovny a pro způsoby přístupu uživatelů k potřebným informacím. Stav, kdy do učebnicového fondu jsou dané tituly zařazovány v počtu 10 výtisků a kdy čtenáři umožňují knihovni řád výpůjční lhůtu 1 semestr s možností dvojího prodloužení, činní učební pomůcku nedostupnou pro většinu uživatelů po dobu 3 semestrů. I pak však vznikají problémy s vrácením vypůjčených knih v termínu a je třeba zahájit upomínkové řízení, které je náročné pro knihovníka po stránce pracovní a v závěrečné fázi někdy i psychické, protože občas dochází v této souvislosti k nepříjemným jednáním, tak pro čtenáře především po stránce finanční,

protože ten musí knihovně samozřejmě hradit náklady s tím spojené. Je proto třeba, aby si čtenáři uvědomili, že svým podpisem na přihlášce do knihovny se zavazují dodržovat ustanovení knihovního řádu, s jeho zněním se seznámili a jako budoucí právníci si uvědomili, že je to předpis, který je třeba dodržovat.

Dalším faktorem, který se v činnosti knihovny výrazně projevuje je to, že se na rozdíl od minulých let, kdy byl hlavní zájem studentů soustředěn na učební pomůcky a další prameny se využívaly méně, zvýšily požadavky na výpůjčky odborných knih a periodik, čtenáři více pracují s příslušnými evidencemi literatury, s příslušnými katalogy a kartotékami. Nenarůstá počet výpůjček, ale roste podíl individuální práce se čtenářem, poradenskou službou při využívání katalogů počínaje a často odbornými právními informacemi konče. Velice citelně nám chybí to, že studenti prvního ročníku (tak jako dříve ve spolupráci se skupinovým učitelem po seminárních skupinách) neabsolvují exkurze do ústřední knihovny spojené se základním bibliograficko-informačním školením. Rádi bychom proto od škol-

ního roku 1994/95 tato školení v jiné vhodné formě obnovili.

Malá šance studentů, vzhledem k výše uvedeným skutečnostem, vypůjčit si potřebnou učební pomůcku mimo knihovnu, vede k tomu, že je větší zájem o služby, které poskytuje od roku 1991 studentům i širší veřejnosti studovna ústřední knihovny. Zde jsou učební pomůcky k dispozici k prezenčnímu studiu a je možno si potřebné části nechat i zkopírovat. Dále jsou ve větší míře jako studijní podklady využívány i zápisy z přednášek, které se pak zvláště před zkouškovým obdobím hromadně kopírují. A to vedlo pak k dalším problémům, s kterými jsme se museli v závěru roku 1993 vyrovnat. Využili jsme prostory, ve kterých by, podle původní varianty, měla být umístěna půjčovna a rozšířili jsme počet studijních míst o dalších 30. A překvapilo nás, že těchto celkem 84 míst, která jsou tím pádem k dispozici, bývalo velmi často plně obsazeno. A pokud se i dalších letech bude přijímat vyšší počet studentů do 1. ročníku, nebude, a to pravděpodobně již v příštím školním roce, kapacita studovny dostačovat. Na žádost studentů a po schválení academic-

kým senátem byla pak též zrušena polední přestávka a studovna je ve výukovém období otevřena denně (kromě pátku) od 8 do 18 hodin. To vše se pak odrazilo i ve vyšším zájmu o kopírovací služby, což vedlo k neúměrnému přetěžování jak kopírovacího stroje, tak příslušných pracovníků a bude třeba dořešit organizaci kopírovacích služeb poskytovaných učitelům a zaměstnancům fakulty, studentům a veřejnosti.

Zimní semestr školního roku 1993/94 byl v ústřední knihovně, jak z výše uvedeného vyplývá, svým způsobem vyjimečný, náročný pro všechny její pracovníky a jim především patří dík za to, že byli schopni na změny pružně reagovat a s problémy se, i když ne vždy bez potíží, vyrovnat. Byl signálem toho, že zájem o informační služby roste a bude růst a že je proto třeba je neustále rozšiřovat, inovovat a především modernizovat i v souvislosti s invazí počítačů i do tak dá se říci tradiční disciplíny, jakou ještě donedávna knihovnictví bezpochyby bylo. Nevyhnula se ani naší knihovně a informace o zavádění automatizovaného knihovnického systému TINLIB, který umožňuje počítačové zpracování knihovního fon-

du a následné vyhledávání, nový článek a tom tedy více někdy příště. je námětem pro samostat-

Marie ZEJDOVÁ